

УДК 347.73

С. О. Ніщимна

ПРИНЦИП ПУБЛІЧНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Оскільки фінанси держави та органів місцевого самоврядування за своєю економічною й правовою природою є публічними, природно вести мову про принцип публічності фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування.

Стан дослідження. Проблема дослідження сутності принципів публічної фінансової діяльності присвячено науковій праці Л.К. Воронової, О.П. Гетманець, О.Ю. Грачової, Е.С. Дмитренко, М.В. Карасьової, О.А. Музики-Стефанчук, Т.А. Латковської, А.А. Нечай, О.П. Орлюк, Л.А. Савченко, Е.Д. Соколовой, Н.І. Хімічевої та інших учених.

Метою статті є дослідження одного з найвагоміших принципів публічної фінансової діяльності – принципу публічності.

Виклад основного матеріалу. Найчастіше публічність розглядають як принцип судочинства та процесу [1; 7; 8; 11; 21; 26]. Проте будь-яка публічна діяльність (з огляду на саму назву діяльності) має бути публічною.

Учені (наприклад, Р.Д. Рахунов) вважають, що публічність правильніше називати державним началом у діяльності органів влади, оскільки сам термін «публічність» часто застосовують у розумінні гласності певного процесу, що спричиняє певну плутанину; також він недостатньо чітко виражає те поняття, яке мається на увазі [17, с. 5]. Не погоджуючись із таким твердженням, С.Г. Бандурін зазначає, що не слід забувати про недопустимість вживання поняття «публічність» у кримінальному процесі в розумінні «гласний», «відкритий», оскільки поняття «відкритий розгляд справ у судах» закріплюється в ч. 1 ст. 123 Конституції Російської Федерації, а про «гласність судового розгляду» як одну із загальних умов ідеться в ст. 241 Кримінально-процесуального кодексу Російської Федерації [1, с. 13].

Слушним є твердження Л.А. Савченко: «Публічність позитивно впливає на ефективність роботи контрольних органів, на об'єктивність прийняття ними рішень, оскільки результати контрольних заходів, що ними проводяться, стають під громадський контроль, тобто під контроль громадян. Публічність у роботі органів фінансового контролю висуває особливо високі вимоги до якості, достовірності, об'єктивності матеріалів, що готуються для оприлюднення, оскільки вони стають доступними для всіх без винятку громадян. Дотримання цього принципу має важливе виховне значення. Віддання саме публічності, а не *гласності* фактів незаконного, нецільового чи неефективного використання фінансових ресурсів, з одного боку, сприятиме вихованню правопорушників у фінансовій сфері шляхом впливу на них громадської думки, тобто має виховне значення, а з іншого – попереджатиме про можливість застосування до винних осіб відповідних фінансових, адміністративних чи інших санкцій, сприяючи зменшенню порушень фінансової дисципліни» [19, с. 73]. Отже, принцип публічної фінансової діяльності дисциплінує посадових осіб та має виховне значення для потенційних правопорушників,

які можуть діяти у фінансовій сфері. Так, громадський осуд, навіть за фінансові правопорушення, на нашу думку, може значно зменшити кількість осіб, які підпадають під вплив фінансового, адміністративного, кримінального законодавства.

Як вказує С.Г. Бандурін, поняття «публічність» не зводиться до поняття «державність», оскільки вона забезпечує цілісне праворозуміння, правотворчість і правозастосування. Проникаючи в усі галузі права, елементи публічного права, з одного боку, дають їм державну, громадську підтримку, а з іншого – розширюють чи звужують сфери свого прояву. Картину паритету публічних і приватних начал дає інтенсивний розвиток галузей соціального права, що має відповідний поділ на публічне та приватне [1, с. 16].

Науковці доходять думки, що публічний характер бюджетної діяльності проявляється, наприклад, під час прийняття органами законодавчої влади на відкритому засіданні закону про державний бюджет або рішень про місцеві бюджети, їх опублікування в офіційних виданнях [10, с. 196–197]. На наше переконання, можна говорити спочатку про гласність, а потім про публічність бюджетної діяльності.

Інколи принцип плановості розглядається в комплексі з прозорістю. Зокрема, Л.А. Савченко зазначає: «Публічність і прозорість діяльності суб'єктів фінансового контролю забезпечується через налагодження зв'язків із громадськістю шляхом розгляду та надання на звернення (запити, скарги, заяви) громадян письмової або усної інформації за погодженням з ініціаторами контрольних заходів» [20, с. 75].

В Україні активно впроваджується відкритий доступ до публічної інформації. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. публічна інформація – це «відображена й задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом» [16]. Право на доступ до публічної інформації гарантується такою діяльністю: 1) обов'язком розпорядників інформації надавати й оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом; 2) визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє; 3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації; 4) доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством; 5) здійсненні парламентського, громадського й державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації; 6) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації (ст. 3 Закону України «Про доступ до публічної інформації»). Доступ до публічної інформації відповідно до ст. 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» здійснюється за такими принципами: 1) прозорості й відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень; 2) вільного отримання та поширення інформації, крім обмежень, встановлених законом; 3) рівноправності незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного й соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Зокрема, на офіційних сайтах суб'єктів публічної фінансової діяльності в розділі «Доступ до публічної інформації» подається у відкритому доступі різноманітна інформація, що має ознаки публічної. Доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного й оперативного оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет, на інформаційних стендах чи будь-яким іншим способом, а також шляхом надання інформації за запитами на інформацію (ст. 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

Так, на офіційному сайті Рахункової палати [14] у відповідному розділі подано такі матеріали: а) шляхи отримання публічної інформації; б) контактну інформацію для запитів на отримання публічної інформації; в) відомості, що становлять службову інформацію в Рахунковій палаті. Так, до службової інформації належать такі відомості: 1) які містяться у внутрішній службовій кореспонденції Рахункової палати (службові, доповідні записки, доручення, рекомендації тощо), якщо вони пов'язані з розробленням напряму діяльності Рахункової палати, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень; 2) які містяться в наказах Рахункової палати, листах, матеріалах контрольних заходів та інших документах, що знаходяться в користуванні Рахункової палати та пов'язані зі здійсненням контрольних функцій (у тому числі плануванням, організацією, проведенням і результатами перевірок, аудитів); 3) які зазначені в окремих наказах, розпорядженнях, інших документах Рахункової палати, що регламентують внутрішню діяльність Рахункової палати, у тому числі з кадрових питань; 4) які містяться в окремих позиційних матеріалах до візитів, переговорів та інших заходів із представниками іноземних держав, що проводять посадові особи Рахункової палати; 5) щодо заходів стосовно реалізації досягнутих дво- й багатосторонніх домовленостей; 6) які містяться в актах із господарських питань; 7) про роботу з документами, що містять службову інформацію у сфері забезпечення охорони державної таємниці.

На веб-порталі Державної казначейської служби України [13] подано звіти про надходження запитів на отримання публічної інформації, контактну інформацію для запитів на отримання публічної інформації, відповідне законодавство, перелік відомостей, які містять службову інформацію та яким надається гриф обмеження доступу «Для службового користування» в Державній казначейській службі України (передбачені в Додатку до Наказу Державної казначейської служби України від 07.11.2011 р. № 96).

До цих відомостей належать такі: 1) відомості щодо стану технічного захисту інформації в Державній казначейській службі України, якщо вони не становлять державну таємницю (план контрольованої зони; акти категоріювання об'єктів інформаційної діяльності та протоколи про визначення вищого ступеня обмеження доступу до інформації; перелік об'єктів інформаційної діяльності Державної казначейської служби України; акти обмеження об'єктів інформаційної діяльності 4 категорії); 2) відомості щодо комплексних систем захисту інформації в автоматизованих системах класу «1», у яких обробляється службова інформація; 3) листування з міністерствами й відомствами, територіальними органами Державної казначейської служби України з питань технічного захисту інформації; 4) листування з пи-

тань охорони державної таємниці, якщо викладені в ньому відомості не містять секретну інформацію; 5) листування з питань оформлення допуску та доступу до державної таємниці; 6) накази про надання, скасування допуску та доступу до державної таємниці; 7) номенклатура посад працівників, перебування яких потребує оформлення допуску до державної таємниці; 8) листування з міністерствами й відомствами, територіальними органами Державної казначейської служби України щодо розрахунково-касового обслуговування; 9) інформація з Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів по Адміністрації державної прикордонної служби України, Головному управлінню розвідки Міністерства оборони України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; 10) внесення змін до основних показників державного оборонного замовлення; 11) інформація щодо залишків коштів на рахунках, які відкриті на ім'я силових міністерств і відомств в установах банків; 12) зведені кварталні звіти Служби безпеки України; 13) зведені річні звіти Служби безпеки України; 14) листування щодо бронювання військовозобов'язаних апарату Державної казначейської служби України та її територіальних органів, якщо вони не містять секретну інформацію; 15) відомості щодо бронювання військовозобов'язаних апарату Державної казначейської служби України та її територіальних органів, якщо вони не містять секретну інформацію; 16) листування щодо переведення Державної казначейської служби України на режим роботи в умовах особливого періоду, якщо вони не містять секретну інформацію; 17) внутрішні документи щодо заходів, спрямованих на виконання планів цивільного захисту й мобілізаційної підготовки Державної казначейської служби України, якщо вони не містять секретну інформацію.

Під час прийняття управлінських рішень застосування принципу публічності сприяє оздоровленню економіки, гарантуванню мінімальних соціальних гарантій для громадян та становленню демократичної держави. У різних за формами правління державах застосовують різні підходи щодо обмеження діяльності органів публічної влади. Публічність і прозорість діяльності органів влади під час управління публічними фінансами має забезпечити втілення антикорупційної політики, створення відносин відкритості між громадянами та владою. Існування демократичної, правової, соціальної держави не можливе без формування громадянського суспільства, яке забезпечується принципом публічності, може прозоро спостерігати за формуванням, розподілом і використанням бюджетних коштів, ефективністю їх функціонування та безпосередньо брати участь в управлінні публічними фінансами [5, с. 13–14].

З принципом публічності тісно пов'язаний принцип гласності публічної фінансової діяльності. Досить часто ці принципи плутають або ототожнюють. Навіть у «Юридичній енциклопедії», фундаментальній правничій роботі, зазначено, що принцип гласності реалізується насамперед шляхом розповсюдження інформації в усіх сферах суспільного й державного життя через спеціальні інформаційні служби, засоби масової інформації та інші засоби інформування, відкритим (публічним) характером державних органів, органів місцевого самоврядування, окрім випад-

ків, передбачених законами України [25, с. 596]. Розглядаючи таке визначення, Д.С. Роговенко вказує: «Слід констатувати, що публічність є складовою принципу гласності, оскільки виступає як спосіб закріплення й забезпечення гласності. У цьому випадку публічність розуміється виключно як особливий характер діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування. Публічність у контексті наведеного визначення являє собою відкритість державних органів та органів місцевого самоврядування, окрім відповідних випадків. Саме на підставі цього слідує висновок про взаємозв'язок публічності та гласності» [18, с. 172]. Хоча дослідник, намагаючись розмежовувати принципи гласності й публічності, як нам здається, сам неодноразово плутається (зокрема, наводячи приклади принципу гласності за ст. ст. 16, 17 Лімської декларації). Проте ст. 16 «Звіт для Парламенту та громадськості» Лімської декларації передбачає: «1. Конституція повинна уповноважити Вищий орган контролю державних фінансів щорічно подавати звіт про результати своєї діяльності в Парламент чи інший компетентний державний орган. Цей звіт має бути опублікованим. Це забезпечить широкий розголос інформації та поглиблене обговорення матеріалів звіту, а також сприятиме виконанню висновків Вищого органу контролю державних фінансів. 2. Вищий орган контролю державних фінансів повинен бути також уповноваженим направляти до Парламенту свої звіти з особливо важливих справ відповідно до їх завершення, не чекаючи подання річних звітів. 3. Загалом річний звіт повинен відображати всю діяльність Вищого органу контролю державних фінансів. Лише за наявності інформації, не призначеної для розголосу чи захищеної законом, Вищий орган контролю державних фінансів повинен зробити свідомий вибір між відстоюванням власних інтересів чи оприлюдненням наявних у звіті фактів». У ст. 17 «Підготовка звітів» Лімської декларації зазначено: «1. Звіти повинні об'єктивно й чітко подавати факти, їх оцінку, а також зосереджуватися на основному. Мова звіту повинна бути точною та загальнодоступною. 2. Вищий орган контролю державних фінансів повинен приділити достатню (за власною оцінкою) увагу висвітленню точки зору підконтрольних йому органів щодо висновків за результатами контролю» [6]. На наше переконання, у цих нормах ідеться взагалі про прозорість діяльності, а не про принцип гласності.

Під «гласністю» Л.А. Савченко пропонує розуміти обов'язковість проходження фінансових документів, висновків про діяльність певних контрольних органів через представницькі органи. Представницькі органи (Верховна Рада України або місцеві ради) у відкритому засіданні за результатами розгляду приймають щодо них певні рішення [19, с. 70–71]. Це твердження стосується застосування принципу гласності в контрольній діяльності. Аналогічно гласність можна розкрити на прикладі проходження тих актів фінансового законодавства й супроводжувальних документів, які безпосередньо стосуються публічних доходів і публічних видатків, а також осіб, які мають безпосередній доступ до таких коштів.

С.М. Клімова вважає: «Гласність – це не лише складова основоположного керуючого положення, що визначає правила управління публічними фінансами, а й один із принципів здійснення демократії, гарантії ефективного функціонування всіх її інститутів; діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування» [5, с. 3].

Описуючи принцип гласності бюджетної діяльності, О.А. Музика-Стефанчук наголошує, що цей принцип тісно пов'язаний із тим, що бюджет і все, що з ним пов'язане (окрім таємних видатків), є доступним для широкої громадськості, оскільки бюджетні слухання, обговорення проектів бюджетів відбуваються на сесіях представницьких органів і висвітлюються в засобах масової інформації [10, с. 197].

Деяко суперечливою є думка певних учених про вплив реалізації принципу гласності на громадськість. Так, дослідники проблем фінансового права зазначають, що гласність, відкритість у роботі органів державної влади дозволяє суспільству ефективно контролювати владу, запобігати свавіллю й беззаконню, не дає можливості уникнути відповідальності або приховати певні правопорушення [18, с. 167]. Оприлюднення результатів контролю сприятиме формуванню стійкої думки в суспільстві про його користь і необхідність [2].

Дійсно, в ідеалі гласність і відкритість роботи органів публічної влади сприяє ефективному контролю, проте не з боку суспільства, адже воно практично не може застосувати жодних заходів впливу до державно-владних суб'єктів публічної фінансової діяльності. На жаль, в Україні склалася така ситуація, що владні органи контролюють самі себе, а громадяни – це лише ті особи, голоси яких використовуються під час формування окремих органів влади. Можливість «уникнення відповідальності» викликає обурення. Одним із найбільших недоліків будь-якої держави, як писав свого часу Г. Еллінгек, була й залишається неможливість контролю над її фінансовою діяльністю, яка для свого розвитку й усунення різних зловживань вимагає абсолютно незалежного від уряду органу. Якщо в державі оприлюднюють бюджети, це ще не виступає гарантією того, що вони хоч певною мірою відповідають справжньому стану ведення державного господарства [4, с. 538].

Підтвердженням попередньої думки є відсутність фактичного застосування в українському законодавстві норм, завдяки яким можливим є притягнення до бюджетної відповідальності керівників органів публічної влади, наприклад, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, керівників профільних міністерств і відомств (для яких в окремих випадках передбачено персональну юридичну відповідальність). На практиці рідко зустрічаються випадки зняття з посад відповідних осіб за порушення бюджетного законодавства [10, с. 302].

Поза сумнівом, саме гласність є одним із принципів здійснення демократії, ефективного функціонування всіх її інститутів, діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, реалізації права на інформацію [25, с. 596]. Без гласності та інших демократичних принципів держава не може визнаватися правовою.

У підручниках із фінансового права зустрічається думка про те, що принцип гласності виражається у взаємозв'язку руху фінансових потоків, співвідношення й збалансованості різних фінансових потоків, грошових фондів, доведення до громадян, інших суб'єктів змісту проектів фінансово-правових актів, підсумкових актів за результатами їх застосування [3, с. 14; 22, с. 46]. На наше переконання, це твердження потребує доповнення тезою про публічність фінансової діяльності.

Часто реалізацію принципу гласності в публічній фінансовій діяльності помилково пов'язують з опублікуванням деяких фінансово-правових актів із ме-

тою доведення їх до загального відома. У зв'язку із цим не можна погодитись із твердженням про те, що принцип гласності означає також необхідність прозорості результатів проведених перевірок та ревізій фінансової діяльності як державних, так і приватних структур. Крім того, принцип гласності забезпечує доступність фінансово-правових норм для населення [23, с. 53]. Такий принцип фінансової діяльності держави, як принцип гласності, фактично розуміють також як публічність (відкритість для публіки). М.О. Перепелиця наголошує: «Він виражається в процедурі доведення до відома суб'єктів за допомогою різних засобів масової інформації, електронних систем тощо змісту фінансово-правових актів з усіх питань, що стосуються фінансової діяльності держави, починаючи від проектів і закінчуючи звітами щодо виконання цих актів» [15, с. 115]. Як бачимо, при цьому відбулося змішування трьох принципів: гласності, публічності та прозорості.

Л.А. Савченко вважає, що слід законодавчо розмежовувати два різні поняття: «гласність» і «публічність». Гласність – це обов'язковість проходження фінансових документів, висновків про діяльність відповідних контрольних органів через представницькі органи. Публічність – це доведення результатів діяльності органів фінансового контролю до відома громадськості [19, с. 376].

Професор О.П. Орлюк із метою уникнення термінологічних непорозумінь пише про такий принцип публічної фінансової діяльності, як її публічний і гласний характер [12, с. 47].

Чимало вчених, зокрема Е.Д. Соколова, схильні вважати, що під час здійснення публічної фінансової діяльності цей принцип виявляється в доведенні до загального відома змісту нормативно-правових актів про бюджет, їх проектів, звітів про виконання, результатів перевірок і ревізій, що здійснюються в ході такої діяльності.

О.А. Музика зазначає: «Нині принцип гласності бюджету поряд із принципами публічності й прозорості бюджету застосовується в усіх країнах світу, проте з певними, притаманними окремим країнам, особливостями та обмеженнями. Так, у Канаді традиційно бюджетне послання готується в суворій таємниці так, що будь-яке розголошення інформації розглядається як надзвичайно серйозна подія, що може призвести до відставки міністра фінансів. Наприклад, міністра фінансів М. Лалонда жорстко критикували представники опозиційних партій у палаті громад, коли частину сторінки його бюджету було сфотографовано під час зустрічі з представниками засобів масової інформації до подання бюджету в палату громад» [9, с. 17].

Вважаємо, що витоками принципів гласності, публічності й прозорості публічної фінансової діяльності є ст. 57 Конституції України, яка проголошує, що кожному гарантується право знати свої права й обов'язки. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права й обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення в порядку, встановленому законом. Закони та інші нормативно-правові акти, які визначають права й обов'язки громадян та не доведені до відома населення в порядку, встановленому законом, не є чинними.

Як зазначає О.Б. Червякова, однією з гарантій реалізації конституційного права на інформованість в усіх сферах суспільного й державного життя є встановлення юридичної, зокрема адміністративної, відповідальності за неправомірну відмову

в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у разі, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина чи юридичної особи відповідно до законів України [24, с. 85].

Висновки. Отже, принцип гласності полягає у відкритому розгляді фінансово-правових питань у представницьких органах влади. Принцип публічності означає доведення до громадськості результатів таких розглядів та інших питань, що стосуються публічних фінансових інтересів. Принцип прозорості полягає в тому, що інформація, яка стосується публічних доходів і видатків, має доводитися до відома громадськості в повному й розгорнутому обсязі. Виняток становлять таємні видатки, інформацію про які відкрито лише частково, а також інформація, яка становить державну чи іншу охоронювану законом таємницю. Нерозголошення такої таємниці впливає на стан дотримання фінансової безпеки в державі.

Література

1. Бандурин С.Г. Публичность как принцип уголовного судопроизводства и его действие в стадии возбуждения уголовного дела : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / С.Г. Бандурин ; Саратовский юрид. ин-т. – Саратов, 2004. – 209 с.
2. Бурцев В.В. Основные принципы организации государственного финансового контроля в современных условиях / В.В. Бурцев // Финансовый менеджмент. – 2001. – № 2. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.finman.ru/articles/2001/2/608.html>.
3. Воронова Л.К. Финансовое право : [учеб. пособие для студ. юрид. вузов и фак-тов] / Л.К. Воронова, Н.П. Кучерявенко. – Х. : Легас, 2003. – 360 с.
4. Еллинек Г. Бюджетное право / Г. Еллинек // Ежегодник Центра публично-правовых исследований. – 2006. – Т. 1. – С. 537–564.
5. Клімова С.М. Публічність управління фінансами держави як фактор розвитку демократичної соціальної держави / С.М. Клімова // Державне будівництво. – 2007. – № 2. – С. 13–14. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/2007-2/doc/4/01.pdf>.
6. Лимская декларация руководящих принципов контроля : принята IX Конгрессом Международной организации высших контрольных органов (ИНТОСАИ) 01.01.1977 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/604_001.
7. Масленникова Л.Н. Публичное и диспозитивное начало в уголовном судопроизводстве России : дисс. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Л.Н. Масленникова ; Академия управления МВД России. – М., 2000. – 555 с.
8. Меженина Л.А. Публичность российского уголовного процесса : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Л.А. Меженина. – Екатеринбург, 2002. – 175 с.
9. Музика О.А. Неподаткові доходи місцевих бюджетів України (фінансово-правове дослідження) : [монографія] / О.А. Музика. – К. : Атіка, 2006. – 256 с.
10. Музика-Стефанчук О.А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин : [монографія] / О.А. Музика-Стефанчук. – Хмельницький : Хмельницький ун-т управління та права, 2011. – 384 с.
11. Названова Л.А. Принцип публичности в стадиях возбуждения уголовного дела и предварительного расследования : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Л.А. Названова ; Ленинградский гос. ун-т им. А.А. Жданова. – Л., 1990. – 205 с.
12. Орлюк О.П. Финансовое право. Академичний курс : [підручник] / О.П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.
13. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/147041>.
14. Офіційний сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>.
15. Перепелиця М.О. Публічний інтерес як мета діяльності суб'єктів фінансового права /

- М.О. Перепелиця // Вісник Академії правових наук України. – 2009. – № 2(57). – С. 112–119.
16. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.
17. Рахунов Р.Д. Возбуждение уголовного дела в советском уголовном процессе / Р.Д. Рахунов. – М. : Госюриздат, 1954. – 88 с.
18. Роговенко Д.С. Правовий статус Рахункової палати України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Д.С. Роговенко ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2007. – 201 с.
19. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право» / Л.А. Савченко ; Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 455 с.
20. Савченко Л.А. Правові основи фінансового контролю : [навч. посібник] / Л.А. Савченко. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 504 с.
21. Федулов А.В. Реализация принципа публичности (официальности) в современном уголовном судопроизводстве России : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / А.В. Федулов ; Нижегородская академия МВД России. – Нижний Новгород, 2002. – 236 с.
22. Фінансове право України : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. – К. : Правова єдність, 2009. – 395 с.
23. Финансовое право : [учебник] / под ред. С.В. Запольского. – М. : Юридическая фирма «Контракт» ; Волтерс Клувер, 2011. – 792 с.
24. Червякова О.Б. Порухення права на інформацію / О.Б. Червякова // Вісник прокуратури. – 2003. – № 8. – С. 84–90.
25. Юридична енциклопедія : в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К. : Українська енциклопедія, 1998–2004. – Т. 1. – 1998. – 672 с.
26. Юсубов А.М. Принцип публичности в советском уголовном процессе : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика; прокурорский надзор; судоустройство» / А.М. Юсубов ; Ин-т проблем укрепления законности и правопорядка. – М., 1988. – 184 с.

Анотація

Ницимна С. О. Принцип публічності фінансової діяльності. – Стаття.

Статтю присвячено вивченню принципу публічності фінансової діяльності. Аргументовано, що принцип гласності полягає у відкритому розгляді фінансово-правових питань у представницьких органах влади. Принцип публічності означає доведення до громадськості результатів таких розглядів та інших питань, що зачіпають публічні фінансові інтереси.

Ключові слова: принцип, публічна фінансова діяльність, принцип публічності, публічна інформація, інформація.

Аннотация

Ницимная С. А. Принцип публичности финансовой деятельности. – Статья.

Статья посвящена изучению принципа публичности финансовой деятельности. Аргументировано, что принцип гласности состоит в открытом рассмотрении финансово-правовых вопросов представительными органами власти. Принцип публичности означает информирование общественности о результатах таких рассмотрений и других вопросах, которые затрагивают публичные финансовые интересы.

Ключевые слова: принцип, публичная финансовая деятельность, принцип публичности, публичная информация, информация.

Summary

Nischymna S. O. The principle of publicity of financial activity. – Article.

The aim of the article is to investigate the principle of publicity of financial activity in representative bodies. It is proved that the principle of transparency is publicly consideration of financial and legal issues in representative bodies. The principle of publicity means bringing the results of such proceedings and other matters affecting public financial interests to the public.

Key words: principle, public financial activity, principle of publicity, public information, information.